

**Komitet za koordinaciju nadzora
finansijskog sektora Republike Srpske**

**IZVJEŠTAJ KOMITETA ZA KOORDINACIJU NADZORA FINANSIJSKOG
SEKTORA REPUBLIKE SRPSKE
za 2014. godinu**

*Banja Luka,
juni, 2015. godine*

SADRŽAJ

Riječ predsjedavajućeg	3
1. O Komitetu	5
1.1. Osnivanje i ciljevi funkcionisanja Komiteta.....	5
1.2. Komisija za saradnju nadzornih organa finansijskog sektora.....	6
1.3. Zakonodavni okvir.....	6
2. Izveštaj o radu Komiteta	7
2.1. Aktivnosti koje se odnose na operativno funkcionisanje Komiteta.....	7
2.2. Aktivnosti koje se odnose na održavanje stabilnosti i unapređenje finansijskog sektora.....	8
2.2.1. Održavanje stabilnosti i unapređenje finansijskog sektora.....	8
2.2.2. Saradnja nadzornih organa i razmjena informacija.....	10
2.2.3. Promocija i edukacija.....	12
2.2.4. Institucija ombudsmana.....	13
2.2.4.1. Ombudsman u osiguranju.....	13
2.2.4.2. Ombudsman u bankarstvu.....	14
3. Stanje finansijskog sektora u 2014. godini	15
3.1. Bankarski sektor.....	16
3.1.1. Osnovni pokazatelji.....	16
3.1.2. Bilans uspjeha bankarskog sektora.....	17
3.1.3. Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope banaka... ..	18
3.2. Mikrokreditne organizacije	19
3.2.1. Osnovni pokazatelji.....	19
3.2.2. Bilans uspjeha MKO.....	20
3.2.3. Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope MKO.....	21
3.3. Davaoci lizinga.....	21
3.3.1. Osnovni pokazatelji.....	21
3.4. Sektor osiguranja.....	22
3.4.1. Osnovni pokazatelji.....	22
3.4.2. Bilans uspjeha sektora osiguranja.....	23
3.4.3. Pregled ostalih učesnika na tržištu osiguranja.....	25
3.5. Tržište kapitala.....	26
3.5.1. Osnovni pokazatelji.....	26
3.5.2. Učesnici na tržištu kapitala i listirane hartije.....	28
3.5.3. Investicioni fondovi.....	28
4. Prijedlog mjera i aktivnosti za 2015. godinu	30
4.1. Izvršenje Plana rada Komiteta za 2014. godinu.....	30
4.2. Plan rada Komiteta za 2015. godinu.....	30

Riječ predsjedavajućeg

Izveštaj Komiteta za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske za 2014. godinu pripremljen je u skladu sa članom 21. Zakona o Komitetu za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske, a sadrži:

- izvještaj o radu Komiteta,
- skraćeni prikaz stanja cjelokupnog finansijskog sektora, te
- prijedlog mjera i aktivnosti za 2015. godinu.

Elementarne nepogode koje su pogodile Republiku Srpsku i zemlje okruženja, neposredno su uticale na oblikovanje ukupnih rezultata domaće ekonomije, koja je u 2014. godini rasla po međugodišnjoj stopi od 0,2%. Ukupan finansijski iznos ekonomskih posljedica ove elementarne nepogode procijenjen je na 1.894 miliona KM, a što predstavlja 87% budžeta Republike Srpske za 2014. godinu, odnosno 21,6% bruto društvenog proizvoda. Najveću štetu pretrpio je privatni sektor (domaćinstva, mala i srednja preduzeća, velika preduzeća, te poljoprivredni proizvođači), i to oko 74% ukupno procijenjene štete. Takođe, posljedice ove elementarne nepogode odrazile su se i na ekonomsko okruženje u kojem posluju svi finansijski posrednici. Zbog navedenog, neophodno je prepoznati osiguranje rizika od elementarnih nepogoda kao jednu od mogućih mjera za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica klimatskih promjena, i osmisliti i sprovesti aktivnosti na podizanju svijesti građana i privrednih subjekata o neophodnosti i koristima pribavljanja ove vrste osiguranja.

Kada su u pitanju pojedinačni segmenti finansijskog sektora, naglašavamo da je bankarski sektor, posmatrano kroz učešće aktive, i dalje dominantan segment finansijskog sektora Republike Srpske, na kojeg će se posljedice poplava iz 2014. godine indirektno odraziti preko otežane naplate kreditnih potraživanja. S druge strane, na sektor osiguranja već su se direktno odrazile posljedice poplava i to putem isplaćenih odštetnih zahtjeva, koji po ovom osnovu čine 32,3% ukupno isplaćenih odštetnih zahtjeva u neživotnom osiguranju, pri čemu dominiraju štete na imovini. I pored povećanog koeficijenta isplate šteta po ovom osnovu u proteklom periodu, likvidnost i stabilnost društava za osiguranje nisu ugroženi, jer je za sve navedene štete obezbijedeno inostrano reosiguravajuće pokriće.

Pored toga, izvještajnu godinu obilježilo je i oduzimanje dozvole za rad „Bobar banci“ a.d. Bijeljina, pri čemu je, u trenutku donošenja odluke, ocijenjeno da se radi o manjoj banci koja ne zadovoljava kriterijume sistemski značajne banke, te da nisu ispunjene pretpostavke za preduzimanje mjera oporavka ove banke predviđene Planom Ministarstva finansija za djelovanje u kriznim situacijama.

Imajući u vidu navedene okolnosti poslovanja, i u ovom izvještajnom periodu nastavljen je rast bilansnog nivoa i depozita banaka, ali i blagi pad kamatnih stopa, te rast premije osiguranja. Evidentan je i nastavak trenda rasta učešća dužničkih hartija od vrijednosti u ukupno ostvarenom prometu na Banjalučkoj berzi hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka. Osnovni podaci o finansijskom sektoru nalaze se u posebnom dijelu ovog izvještaja, a detaljniji pokazatelji i analize biće predmet izvještaja nadležnih nadzornih organa.

U ovom izvještajnom periodu, velika pažnja posvećena je međusobnoj saradnji i razmjeni informacija nadzornih organa, a sve u cilju održavanja finansijske stabilnosti i sprečavanja prelijevanja vezanih efekata na finansijske posrednike, usljed uvođenja privremene uprave u „Bobar banku“ a.d. Bijeljina. Takođe, sve članice Komiteta aktivno su učestvovala u Programu procjene stanja finansijskog sektora Bosne i Hercegovine (FSAP), sprovedenog od Međunarodnog monetarnog fonda i Svjetske banke, i u procjeni Moneyval tima Savjeta Evrope vezanom za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Nastavljene su i aktivnosti usmjerene na zaštitu i edukaciju korisnika finansijskih usluga, kao i druge aktivnosti Komiteta za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske, a u skladu sa nadležnostima propisanim Zakonom o Komitetu za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske.

Mira Potkonjak,
Predsjedavajući Komiteta
za 2013. godinu

dr Zoran Tegeltija
Predsjedavajući Komiteta
za 2014. godinu

1. O Komitetu za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske

1.1. Osnivanje i ciljevi funkcionisanja Komiteta za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske

Komiteo za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske (u daljem tekstu: Komiteo) osnovan je Zakonom o Komitetu za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske¹ (u daljem tekstu: Zakon). Zakonom su, pored osnivanja Komiteta, uređeni i naćin rada i ovlašćenja Komiteta, kao i naćin međusobne saradnje i koordinacije Komisije za hartije od vrijednosti Republike Srpske, Agencije za bankarstvo Republike Srpske i Agencije za osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu: nadzorni organi).

Ćlanovi Komiteta su: ministar finansija Republike Srpske, predsjednik Komisije za hartije od vrijednosti Republike Srpske, direktor Agencije za bankarstvo Republike Srpske i direktor Agencije za osiguranje Republike Srpske.

Cilj osnivanja Komiteta je održavanje stabilnosti i efikasnosti finansijskog sektora u cjelini, kao i njegovih pojedinaćnih segmenata, te obezbjeđenje zaštite prava korisnika finansijskih usluga. Ovaj cilj postiže se, između ostalog, uspostavljanjem razlićitih oblika koordinirane saradnje nadzornih organa, kao osnove za sveobuhvatan i sinhronizovan nadzor razlićitih aktivnosti, koje finansijske institucije obavljaju na trţištu. Kontinuirana i efikasna saradnja nadzornih organa, te konvergentnost principa i prakse supervizije, mehanizmi su putem kojih supervizija prati razvoj trţišta, te na fleksibilan i proaktivan naćin, odgovara novim i složenijim zahtjevima. Ovakav pristup supervizije finansijskog sektora u skladu je sa direktivama Evropske unije i savremenom međunarodnom praksom.²

Prema ćlanu 6. Zakona, u najširem smislu, nadležnost Komiteta obuhvata saradnju nadzornih organa, koja se odvija kroz:

- kreiranje i sprovođenje jedinstvene strategije i smjernica iz oblasti regulisanja i nadzora finansijskog sektora,
- iniciranje usaglašavanja propisa sa zahtjevima trţišta, međunarodnim standardima i propisima Evropske unije,
- planiranje zajednićkih aktivnosti i praćenje realizacije zakljućenih sporazuma,
- identifikovanje potencijalnih problema i uoćavanje kriznih situacija radi izbjegavanja negativnih posljedica,
- zauzimanje stavova i predlaganje mjera radi jaćanja i unaprećivanja nadzora finansijskog sektora,
- obezbjeđenje pristupa informacijama i razmjenu podataka potrebnih u postupku sprovođenja nadzora finansijskih organizacija,
- razmjenu podataka u postupku izdavanja dozvola,
- razmjenu podataka o ćinjenicama i događajima koji se odnose na povezana lica, koja mogu imati uticaja na situaciju ili radnju koja je predmet kontrole drugog nadzornog organa,
- obezbjeđenje podataka potrebnih za rješavanje pojedinaćnih pitanja i donošenje odluka,
- organizovanje zajednićkih kontrola,
- obezbjeđenje i razmjenu informacija o nepravilnostima utvrćenim od nadzornog organa u vršenju kontrole, ako su uoćene nepravilnosti vaćzne za rad drugih nadzornih organa,
- organizovanje i obezbjeđenje zaštite prava korisnika usluga finansijskog sektora i
- druge zajednićke aktivnosti koje doprinose jaćoj koordinaciji i sprovođenju nadzora finansijskog sektora.

¹ „Sluţbeni glasnik Republike Srpske“, broj 49/09;

² The High Level Group on Financial Supervision in EU Report, chaired by Jacques Delarosiere, Brussels, 2009;

U skladu sa članom 13. Zakona, u oktobru 2014. godine, Ministarstvo finansija preuzelo je predsjedavanje Komitetom od Komisije za hartije od vrijednosti Republike Srpske. Zbog nemogućnosti preuzimanja predsjedavanja početkom 2014. godine, Ministarstvo finansija će predsjedavati Komitetom i u 2015. godini.

Članovi Komiteta u 2014. godini, po funkciji, bili su:

1. dr Zoran Tegeltija, predsjedavajući (Ministarstvo finansija Republike Srpske);
2. Mira Potkonjak, član (Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske);
3. Slavica Injac, član (Agencija za bankarstvo Republike Srpske) i
4. Božana Šljivar, član (Agencija za osiguranje Republike Srpske).

U skladu sa članom 21. Zakona, Komitet podnosi godišnji izvještaj Narodnoj skupštini Republike Srpske, posredstvom Vlade Republike Srpske.

1.2. Komisija za saradnju nadzornih organa finansijskog sektora

U skladu sa članom 12. Zakona, Komitet formira Komisiju za saradnju nadzornih organa finansijskog sektora (u daljem tekstu: Komisija za saradnju) radi sprovođenja sporazuma i realizacije zadataka Komiteta.

Članove Komisije za saradnju čine predstavnici koje imenuje Komitet iz reda lica zaposlenih u Ministarstvu finansija, Komisiji za hartije od vrijednosti Republike Srpske, Agenciji za bankarstvo Republike Srpske i Agenciji za osiguranje Republike Srpske.

Članovi Komisije za saradnju u 2014. godini bili su:

1. mr Snježana Rudić, koordinator (Ministarstvo finansija Republike Srpske);
2. Sara Savanović, član (Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske);
3. Željka Rakocija, član (Agencija za bankarstvo Republike Srpske) i
4. mr Tamara Pejić-Petković, član (Agencija za osiguranje Republike Srpske).

U skladu sa čl. 9. i 12. Zakona, članovi Komiteta i Komisije za saradnju ne primaju naknade za obavljanje poslova u okviru ovih tijela.

1.3. Zakonodavni okvir

Zakonodavni okvir, kojim je uređen rad Komiteta, čine:

- Zakon o Komitetu za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske;
- Sporazum o saradnji nadzornih organa finansijskog sektora u Republici Srpskoj;
- Poslovnik o radu Komiteta za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske i
- Poslovnik o radu Komisije za saradnju nadzornih organa finansijskog sektora.

Nadzorni organi imaju poseban zakonodavni okvir kojim se uređuje funkcionisanje pojedinih segmenata finansijskog sektora i to:

- Zakon o tržištu hartija od vrijednosti³;
- Zakon o preuzimanju akcionarskih društava⁴;
- Zakon o investicionim fondovima⁵;
- Zakon o privrednim društvima⁶,

te više od 40 podzakonskih akata, koje je usvojila Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske;

- Zakon o bankama Republike Srpske⁷;

³ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 92/06, 34/09, 30/12, 59/13 i 108/13;

⁴ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 65/08, 92/09 i 59/13;

⁵ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 92/06;

⁶ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 127/08, 58/09, 100/11 i 67/13;

⁷ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 44/03, 74/04, 116/11, 5/12 i 59/13;

- Zakon o Agenciji za bankarstvo Republike Srpske⁸;
- Zakon o osiguranju depozita u bankama Bosne i Hercegovine⁹
- Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti¹⁰;
- Zakon o lizingu¹¹;
- Zakon o mikrokreditnim organizacijama¹²;
- Zakon o štedno-kreditnim organizacijama¹³,

kao i više od 100 podzakonskih akata, koje je usvojila Agencija za bankarstvo Republike Srpske;

- Zakon o društvima za osiguranje¹⁴;
 - Zakon o posredovanju u osiguranju¹⁵
 - Zakon o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostalim obaveznim osiguranjima od odgovornosti- Prečišćeni tekst¹⁶;
 - Zakon o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima¹⁷,
- kao i više od 60 podzakonskih akata, koje je usvojila Agencija za osiguranje Republike Srpske.

2. Izvještaj o radu Komiteta

U izvještajnom periodu, u skladu sa nadležnostima utvrđenim Zakonom, Komitet je održao tri sjednice, dok je Komisija za saradnju održala pet sastanaka.

2.1. Aktivnosti koje se odnose na operativno funkcionisanje Komiteta

U skladu sa članom 13. Zakona, u oktobru 2014. godine, Ministarstvo finansija preuzelo je predsjedavanje Komitetom od Komisije za hartije od vrijednosti Republike Srpske. Zbog nemogućnosti preuzimanja predsjedavanja početkom 2014. godine, Ministarstvo finansija će predsjedavati Komitetom i u 2015. godini.

Za predsjedavajućeg Komiteta za 2014. godinu, izabran je dr Zoran Tegeltija, ministar finansija, dok je za koordinadora Komisije za saradnju izabrana mr Snježana Rudić, pomoćnik ministra finansija.

U izvještajnom periodu, vršene su i sljedeće aktivnosti:

- razmatranje i usvajanje Izvještaja Komiteta za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske za 2013. godinu;
- razmatranje i usvajanje Plana rada Komiteta za 2014. godinu, sa planom aktivnosti finansijske edukacije mladih/studenata u Republici Srpskoj;
- revizija zaključenog Sporazuma o međusobnoj saradnji nadzornih organa, a u skladu sa Planom djelovanja u kriznim situacijama pojedinačnih članica Komiteta.

2.2. Aktivnosti koje se odnose na održavanje stabilnosti i unapređenje finansijskog sektora

Cilj osnivanja Komiteta realizuje se kroz sljedeće aktivnosti:

- održavanje stabilnosti i unapređenje finansijskog sektora,
- saradnja nadzornih organa i razmjena informacija i
- promocija i edukacija.

⁸ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 59/13;

⁹ „Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 20/02, 18/05, 100/08, 75/09 i 58/13;

¹⁰ „Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 47/14;

¹¹ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 70/07 i 116/11;

¹² „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 64/06 i 116/11;

¹³ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 93/06;

¹⁴ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 17/05, 1/06, 64/06 i 74/10;

¹⁵ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 17/05, 64/06 i 106/09;

¹⁶ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 102/09;

¹⁷ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 13/09;

2.2.1. Održavanje stabilnosti i unapređenje finansijskog sektora

U cilju održavanja stabilnosti finansijskog sektora, kao i njegovog unapređenja, Komitet je na održanim sjednicama kroz različite izvještaje i informacije analizirao stanje finansijskog sektora.

Najznačajnije aktivnosti u ovom segmentu odnose se na:

- analizu informacija o preduzetim mjerama nadzora prema „Bobar banci“ a.d. Bijeljina i mogućim efektima na druge finansijske posrednike koji posluju u okviru „Bobar grupacije“;
- analizu informacije o izradi Akcionog plana djelovanja u kriznim situacijama Stalnog odbora za finansijsku stabilnost BiH (SOFS);
- razmatranje izvještaja o stanju u sektoru bankarstva, osiguranja i na tržištu kapitala;
- objavljivanje finansijskih izvještaja emitenata čijim se hartijama od vrijednosti javno trguje, odnosno preuzimanja tih finansijskih izvještaja od Agencije za posredničke, informatičke i finansijske usluge (u daljem tekstu: APIF).

Analiza informacija o preduzetim mjerama nadzora prema „Bobar banci“ a.d. Bijeljina i mogućim efektima na druge finansijske posrednike koji posluju u okviru „Bobar grupacije“

U skladu sa nadležnostima utvrđenim Zakonom, a koje se odnose na:

- identifikovanje potencijalnih problema i kriznih situacija finansijskog sektora radi izbjegavanja negativnih posljedica i
- razmjenu podataka o činjenicama i događajima koji se odnose na povezana lica koja mogu imati uticaj na situaciju ili radnju koja je predmet kontrole drugog nadzornog organa,

Komitet je razmatrao informacije o preduzetim mjerama nadzora prema „Bobar banci“ a.d. Bijeljina¹⁸, kao i moguće efekte na druge finansijske posrednike koji posluju u okviru „Bobar grupacije“.

Naime, nadzorni organi su, u skladu sa svojim nadležnostima, sačinili pojedinačne informacije o preduzetim aktivnostima nakon uvođenja privremene uprave u „Bobar banku“ a.d. Bijeljina, i dostavili na razmatranje Komitetu.

Komitet je nakon analize dostavljenih informacija ocijenio da se radi o manjoj banci koja ne zadovoljava kriterijume sistemski značajne banke, te da nisu ispunjene pretpostavke za preduzimanje mjera oporavka ove banke predviđene Planom djelovanja u kriznim situacijama¹⁹.

Takođe, u skladu sa obavezom blagovremenog informisanja Vlade Republike Srpske o značajnim promjenama okolnosti na finansijskom tržištu, utvrđenom članom 21. stav 3. Zakona, Komitet je sačinio i dostavio Vladi Republike Srpske na upoznavanje Informaciju o preduzetim mjerama nadzora prema „Bobar banci“ a.d. Bijeljina i mogućim efektima na druge finansijske posrednike koji posluju u okviru „Bobar grupacije“²⁰.

I nakon izvještajnog perioda, Komitet je na osnovu dostavljenih informacija pojedinih članica, nastavio sa razmatranjem stanja u finansijskim posrednicima „Bobar grupacije“, sa akcentom na preduzete mjere Agencije za osiguranje RS prema društvu za osiguranje „Bobar osiguranje“ a.d. Bijeljina.

Pored toga, pojedine članice Komiteta, pripremile su i dostavile na razmatranje i materijale sa problemima identifikovanim prilikom sprovođenja privremene uprave u „Bobar banci“ a.d. Bijeljina, a koji se odnose na blokadu računa neurednih dužnika, sa prijedlozima za dopunu Uputstva o načinu i postupku izvršenja naloga za prinudnu naplatu preko računa ovlašćenih organizacija.

¹⁸ Rješenje Agencije za bankarstvo RS o oduzimanju dozvole za rad broj: 03-1471/2014 od 23.12.2014. godine;

¹⁹ Plan je sačinilo Ministarstvo finansija u decembru 2013. godine;

²⁰ Zaključak Vlade Republike Srpske broj: 04/1-012-2-2706/14 od 04.12.2014. godine;

Analiza informacije o izradi Akcionog plana djelovanja u kriznim situacijama Stalnog odbora za finansijsku stabilnost BiH (SOFS)²¹

U skladu sa strukturalnom odrednicom po IV Stand-by aranžmanu sa Međunarodnim monetarnim fondom, Ministarstvo finansija je još u decembru 2013. godine, sačinilo Plan djelovanja u kriznim situacijama za bankarski sektor, kojim su definisane mjere i postupci koje Ministarstvo preduzima samostalno ili u saradnji sa drugim institucijama.

S obzirom da su predstavnici Ministarstva finansija i Agencije za bankarstvo RS, članovi SOFS-a, a koji treba da sačini sveobuhvatni plan djelovanja u kriznim situacijama, u cilju zauzimanja stava u vezi sa:

- obimom i vrstom informacija koje je potrebno razmjenjivati u okviru SOFS-a;
- rješavanjem pitanja povjerljivih informacija;
- definisanjem krizne situacije sa aspekta SOFS-a;
- utvrđivanjem nadležnosti SOFS-a da u kriznim situacijama daje obavezujuće smjernice članicama,

Komitet je u izvještajnom periodu upoznat sa navedenim aktivnostima.

Razmatranje izvještaja o stanju u sektoru bankarstva, osiguranja i na tržištu kapitala

Razmatranjem izvještaja o stanju u sektoru bankarstva, osiguranja i na tržištu kapitala, Komitet se upoznao sa stanjem u finansijskom sektoru.

Između ostalog, na sjednici Komiteta je predloženo da, za sva tri izvještaja, jedna od tačaka zaključka Vlade Republike Srpske, bude i unapređenje nadzora informacionog sistema subjekata na finansijskom tržištu koji su predmet kontrole, a u cilju ocjene stabilnosti i sigurnosti poslovanja tog subjekta.

Objavljivanje finansijskih izvještaja emitenata čijim se hartijama od vrijednosti javno trguje, odnosno preuzimanja tih finansijskih izvještaja od Agencije za posredničke, informatičke i finansijske usluge

Na sjednici Komiteta, a na zahtjev Banjalučke berze hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: Banjalučka berza), pokrenuto je i pitanje mogućnosti preuzimanja finansijskih izvještaja privrednih društava čijim se hartijama od vrijednosti trguje na berzi od APIF-a, bez naknade za Banjalučku berzu, a u cilju objavljivanja istih na internet stranici Banjalučke berze, radi promocije domaćeg tržišta hartija od vrijednosti i privlačenja investicija u domaću privredu.

Naime, u skladu sa zakonskim propisima, Banjalučka berza javno objavljuje finansijske izvještaje koje preuzima iz Jedinog registra finansijskih izvještaja APIF-a, i to za sve emitenate čijim se hartijama javno trguje posredstvom organizovanog tržišta hartija od vrijednosti, u okviru jedinstvenog informacionog portala institucija tržišta hartija od vrijednosti. Dosadašnja praksa u vezi preuzimanja ovih finansijskih izvještaja je bila takva da je Banjalučka berza preuzimala finansijske izvještaje iz Registra APIF-a uz određenu novčanu naknadu. Međutim, finansijski izvještaji koji su preuzimani od APIF-a bili su nepotpuni, jer nisu sadržavali Note-Napomene uz finansijski izvještaj kao jednu od pet komponenti finansijskog izvještaja.

Kako bi se iznašlo rješenje za navedeno pitanje, organizovan je i sastanak na kojem su prisustvovali predstavnici Ministarstva finansija, Komisije za hartije od vrijednosti RS, Banjalučke berze i APIF-a.

²¹ Radna grupa uspostavljena na nivou BiH 2009. godine, Memorandumom o razumijevanju, a radi unapređivanja finansijske stabilnosti, spremnosti na krizu i olakšavanja upravljanja krizom;

Nakon izvještajnog perioda, u okviru Nacrta zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske²², predloženo je da svi finansijski izvještaji budu dostupni javnosti bez naknade, čime bi se prevazišao navedeni problem.

2.2.2. Saradnja nadzornih organa i razmjena informacija

U izvještajnom periodu, na sjednicama Komiteta razmjenjivane su informacije iz oblasti nadzora, kao i druge informacije, a koje su od zajedničkog značaja.

Najznačajnije aktivnosti u ovom segmentu odnose se na:

- razmjenu informacija o preduzetim mjerama nadzora prema „Bobar banci“ a.d. Bijeljina i mogućim efektima na druge finansijske posrednike koji posluju u okviru „Bobar grupacije“;
- FSAP misiju i Moneyval tim Savjeta Evrope;
- pripremu informacija za Pododbor za unutrašnje tržište i konkurenciju i
- razmjenu informacija o uticaju poplava na finansijski sektor.

Razmjena informacija o preduzetim mjerama nadzora prema „Bobar banci“ a.d. Bijeljina i mogućim efektima na druge finansijske posrednike koji posluju u okviru „Bobar grupacije“

Članice Komiteta su, između ostalog, razmjenjivale informacije o preduzetim aktivnostima i mjerama nadzora prema prema „Bobar banci“ a.d. Bijeljina, kao i prema drugim finansijskim posrednicima koji posluju u okviru „Bobar grupacije“, kao bi se spriječilo prelijevanje vezanih efekata.

FSAP misija i Moneyval tim Savjeta Evrope

1. FSAP misija

U toku 2014. godine, Međunarodni monetarni fond i Svjetska banka vršili su procjenu stanja cjelokupnog finansijskog sektora Bosne i Hercegovine (Republike Srpske)- FSAP²³ misija. U vezi s tim, Republici Srpskoj dostavljeni su upitnici o finansijskoj stabilnosti, te su predstavnici Komiteta dogovorili postupak i proceduru davanja odgovora na upitnike i učestvovanja u Programu procjene stanja finansijskog sektora.

Nadzorni organi su, u okviru svojih nadležnosti, vršili popunjavanja upitnika, kroz detaljna i iscrpna obrazloženja. Takođe, s obzirom da su evidentirana i određena preplitanja nadležnosti u vezi pitanja postavljenih u upitniku, predstavnici Komiteta su, u cilju usaglašenosti cjelokupnog finansijskog sektora, razmatrali i finalne materijale.

Nakon izvještajnog perioda, Republici Srpskoj su dostavljeni konačni izvještaji FSAP misije (Aide-Mémoire), prema kojima je u odnosu na FSAP misiju iz 2006. godine, evidentan napredak, ali uz postojanje određenih nedostataka, te su u skladu s tim date i preporuke za dalje jačanje i unapređenje finansijskog sektora Republike Srpske i Bosne i Hercegovine.

2. Moneyval tim Savjeta Evrope

U cilju pripreme za delegaciju Moneyval tima u okviru trećeg kruga evaluacije Bosne i Hercegovine za oblast sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti²⁴, Republici Srpskoj su dostavljeni upitnici o procjeni sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih

²² Nacrt zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske razmatrala je i usvojila Narodna skupština Republike Srpske, na sedmoj posebnoj sjednici, održanoj dana 04, 05. i 06. marta 2015. godine;

²³ Financial sector Assessment Program;

²⁴ delegacija Moneyval tima Savjeta Evrope posjetila je Bosnu i Hercegovinu u novembru 2014. godine;

aktivnosti. Kada je u pitanju finansijski sektor, najveći broj pitanja iz dostavljenih upitnika odnosi na oblast bankarstva.

Predstavnici Komiteta su radi usaglašenosti cjelokupnog finansijskog sektora i zajedničkog istupanja na radnoj grupi formiranoj na nivou Bosne i Hercegovine, usaglasili odgovore na dostavljene upitnike, a koje su prethodno pripremili u okviru svoje nadležnosti.

U skladu sa preporukama Moneyval tima, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine usvojila je novi Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti²⁵. Nakon izvještajnog perioda, u svim segmentima finansijskog sektora, kao i u okviru Komiteta, započete su pripreme aktivnosti za sprovođenje ovog Zakona i izradu podzakonskih akata kojima se uređuje postupanje obveznika primjene istog (banke, društva za osiguranje, investiciona i penzijska društva i fondovi, te drugi ovlašćeni učesnici finansijskog sektora).

Priprema informacija za Pododbor za unutrašnje tržište i konkurenciju

U skladu sa obavezom izvještavanja Evropske komisije o napretku Bosne i Hercegovine u procesu evropskih integracija, članice Komiteta su, u okviru svojih nadležnosti, pripremili informacije o napretku za period mart 2013. godine – mart 2014. godine, u dijelu koji se odnosi na finansijski sektor.

Razmjena informacija o uticaju poplava na finansijski sektor

U okviru Komiteta razmatran je i uticaj majskih poplava na finansijski sektor. Predstavnici Agencije za bankarstvo RS pripremili su preliminarni izvještaj o procjeni štete izazvane majskim poplavama po bankama Republike Srpske, a koji se odnosi i na pravna i na fizička lica. Agencija za osiguranje RS uvela je obavezu za društva za osiguranje da ih redovno, svakih 15 dana, izvještavaju o izloženosti riziku od poplave. Kada je u pitanju tržište kapitala, Banjalučka berza hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka sumirala je podatke o šteti dobijene od emitenata sa ugroženih područja.

Podaci iz sektora osiguranja pokazali su da osiguranje imovine od požara i prirodnih sila, u ukupno obračunatoj premiji učestvuje sa svega 4,6%, što ukazuje da stanovništvo nema razvijenu svijest o neophodnosti zaštite od elementarnih nepogoda i prednostima preventivnog djelovanja kroz ovaj vid osiguranja imovine.

Na dan 31.12.2014. godine, bilo je prijavljeno ukupno 611 odštetnih zahtjeva uzrokovanih poplavom, od čega je riješeno 596 zahtjeva. Od ukupno riješenih odštetnih zahtjeva, isplaćeno je 99,9%. U odnosu na ukupno isplaćene obaveze iz neživotnog osiguranja na tržištu osiguranja Republike Srpske, a koje iznose 76.798.294,00 KM, štete uzrokovane poplavama iznose 24.776.618,00 KM ili 32,3%, pri čemu dominiraju štete na imovini.

2.2.3. Promocija i edukacija

U cilju finansijske edukacije mladih/studenata u Republici Srpskoj, Komitet je donio Odluku o saradnji sa visokoškolskim ustanovama²⁶.

U izvještajnom periodu za saradnju je bila zadužena Agencija za osiguranje RS, a saradnja se odvijala kroz sljedeće aktivnosti:

- zajednička predavanja, odnosno prezentacije iz oblasti finansija i nadzora u finansijskom sektoru studentima visokoškolskih ustanova;
- objavljivanje zajedničkog konkursa za nagrađivanja najboljih diplomskih ili stručnih radova studenata iz oblasti finansija i

²⁵ „Službeni glasnik BiH“, broj 47/14;

²⁶ Odluka donesena 28.12.2012. godine;

▪ organizovanja tzv. „dana otvorenih vrata“ za posjetu studenata nadzornim organima i drugim institucijama finansijskog tržišta.

Agencija za osiguranje RS održala je predavanje o karakteristikama tržišta osiguranja, životnom osiguranju, osiguranju od autoodgovornosti i zaštiti potrošača u osiguranju, i to za studente četvrte godine Pravnog fakulteta Banja Luka i studente „Slobomir P Univerzitet“ Bijeljina.

Cilj ovakvog vida edukacije mladih/studenata u Republici Srpskoj je promovisanje finansijskog tržišta i nadzornih organa. Program edukacije predstavlja samo jedan segment podizanja finansijske pismenosti stanovništva Republike Srpske. U narednom periodu pristupiće se i aktivnostima izrade sveobuhvatne strategije finansijskog opismenjavanja javnosti, a što je, između ostalog, i u skladu sa preporukom FSAP misije.

U izvještajnom periodu Komitet je objavio i konkurs za zainteresovane studente svih studijskih godina na području Republike Srpske za izbor najboljih radova za 2013. godinu iz oblasti finansija (oblast bankarstva, osiguranja i tržišta kapitala). S obzirom na skroman broj prijavljenih radova (ukupno devet), te zbog minimalne bodovne razlike, odlučeno je da se svih devet dostavljenih radova nagrade kao drugorangirani, sa jednakom novčanom nagradom.

Agencija za osiguranje RS organizovala je tzv. „dane otvorenih vrata“, u okviru kojih su tri grupe studenata Pravnog fakulteta Banja Luka i grupa studenata „Slobomir P Univerzitet“ Bijeljina posjetili Agenciju za osiguranje RS. Studentima je, kroz interaktivnu prezentaciju, objašnjen djelokrug i nadležnosti Agencije za osiguranje RS, sa naglaskom na postupke nadzora i licenciranja ovlašćenih učesnika na tržištu osiguranja.

2.2.4. Institucija ombudsmana

2.2.4.1. Ombudsman u osiguranju

U okviru Agencije za osiguranje RS, 2008. godine osnovana je Kancelarija Ombudsmana u osiguranju, sa ciljem zaštite prava i interesa osiguranika, korisnika osiguranja i trećih oštećenih lica. Ovo je bio prvi oblik institucionalne zaštite potrošača u cijelom finansijskom sistemu Bosne i Hercegovine.

U izvještajnom periodu, Kancelarija Ombudsmana u osiguranju zaprimila je 102 pismena podneska, ostvareno je 218 telefonskih poziva, a 139 stranaka su lično, dolaskom u prostorije Kancelarije Ombudsmana u osiguranju, zatražile informacije u vezi sa ostvarivanjem prava iz osiguranja.

Tabela 1- Struktura prigovora po vrstama osiguranja

R. br.	VRSTA OSIGURANJA	2013. god.		2014. god.	
		Broj prigovora	Udio %	Broj prigovora	Udio %
1.	Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	54	71,05	37	56,06
2.	Osiguranje vozila- kasko	5	6,57	10	15,15
3.	Osiguranje od posljedica nesrećog slučaja/nezgode	15	19,74	11	16,67
4.	Osiguranje od šteta na imovini			2	3,03
5.	Osiguranje od požara i dr. prirodnih sila	2	2,64	3	4,54
6.	Zdravstveno osiguranje			2	3,03
7.	Osiguranje života			1	1,52
UKUPNO:		76	100	66	100

Izvor: Agencija za osiguranje RS

U 17 predmeta Kancelarija ombudsmana u osiguranju nije bila nadležna za rješavanje spora; u 11 predmeta je donesena odluka kojom je utvrđeno kršenje Kodeksa poslovne etike društava za osiguranje u Republici Srpskoj, te predloženo društvu da isto otkloni, predložen način rješavanja spora, održana medijacija; u 14 predmeta je donesena odluka kojom je utvrđeno da društvo za

osiguranje nije kršilo Kodeks poslovne etike društava za osiguranje u Republici Srpskoj, te je stranci data uputa za rješavanje spora; u 6 predmeta je stranka odustala; u 7 predmeta je obustavljen postupak; u 2 predmeta predloženo posredovanje.

Kancelarija Ombudsmana u osiguranju je, na inicijativu Ombudsmana za djecu, održala dva sastanka na temu: „Osiguranje djece u obrazovnom sistemu“.

U svrhu edukacije potrošača u osiguranju nastavljena je praksa njihovog informisanja o osnovnim karakteristikama pojedinih proizvoda osiguranja, te je u tu svrhu pripremljen informator: „Zaštita imovine kroz osiguranje“ koji pruža informacije o tome šta je to osiguranje imovine, zbog čega je potrebno, na kojim načelima počiva, s kim se zaključuje ugovor u ovoj vrsti osiguranja, a ukazuje i o čemu treba razmisliti prije zaključivanja ugovora i kako postupiti kada se desi osigurani slučaj.

2.2.4.2. Ombudsman u bankarstvu

U skladu sa Zakonom o Agenciji za bankarstvo Republike Srpske²⁷, osnovni zadaci Ombudsmana za bankarski sistem Republike Srpske su:

- pružanje informacija o pravima i obavezama korisnika i davalaca finansijskih usluga,
- razmatranje prigovora korisnika finansijskih usluga i davanje odgovora, preporuka i mišljenja, te predlaganje mjera za rješavanje prigovora,
- praćenje i predlaganje aktivnosti za unapređivanje odnosa između korisnika finansijskih usluga i finansijskih organizacija bankarskog sistema Republike Srpske,
- istraživanje aktivnosti na finansijskom tržištu radi zaštite prava korisnika finansijskih usluga,
- posredovanje u mirnom rješavanju spornih odnosa između korisnika finansijskih usluga i finansijskih organizacija bankarskog sistema Republike Srpske,
- izdavanje smjernica ili preporuka u vezi sa posebnim standardnim uslovima ili aktivnostima za primjenu dobrih poslovnih običaja u poslovanju finansijskih organizacija bankarskog sistema Republike Srpske,
- predlaganje Upravnom odboru Agencije za bankarstvo Republike Srpske donošenja akata u oblasti zaštite prava korisnika finansijskih usluga,
- saradnja sa drugim nadležnim organima i obavljanje drugih radnji i poslova iz oblasti zaštite prava korisnika finansijskih usluga.

U 2014. godini Ombudsman je zaprimio 86 prigovora i obavještenja u vezi sa postupanjem i radom finansijskih organizacija. Od 96 završena postupka po prigovorima, koji obuhvataju i 31 postupak pokrenut u 2013. godini, u izvještajnom periodu:

- 20 osnovanih prigovora korisnika je pozitivno riješeno za korisnike,
- 28 neosnovanih prigovora korisnika,
- 2 osnovana prigovora - 1 finansijska organizacija nije prihvatila prijedlog korisnika za posredovanje u mirnom rješavanju spornog odnosa i 1 finansijska organizacija nije dala izjašnjenje,
- 3 prigovora - odustanak podnosioca od prigovora,
- 2 osnovana prigovora - posredovanjem postignuta nagodba korisnika i davaoca finansijskih usluga,
- 41 prigovor - dati su obrazloženi odgovori korisnicima, od čega je 12 prigovora proslijeđeno Agenciji za bankarstvo Federacije BiH na nadležno postupanje i 1 podnesak sa dokumentacijom proslijeđen nadležnom pravosudnom organu.

²⁷ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 59/13.

Tabela 2. - Broj pitanja po davaocima finansijskih usluga

R. br.	DAVAOCI FINANSIJSKIH USLUGA	BROJ PITANJA	UDIO (%)
1.	banke	77	80
2.	mikrokreditne organizacije	17	18
3.	davaoci lizinga	0	0
4.	štedno-kreditne organizacije	0	0
5.	ostalo	2	2
UKUPNO		96	100

Izvor: Agencija za bankarstvo RS

Tabela 3. - Broj pitanja po vrstama finansijskih usluga

R. br.	VRSTA FINANSIJSKIH USLUGA	BROJ PITANJA	UDIO (%)
1.	kreditni	64	67
2.	depozitni poslovi	3	3
3.	platni promet	12	13
4.	elektronski instrumenti plaćanja	9	9
5.	ostalo	8	8
UKUPNO		96	100

Izvor: Agencija za bankarstvo RS

U izvještajnom periodu značajno je smanjen ukupan broj podnesenih prigovora, a posebno broj prigovora po kreditnim poslovima (smanjenje 45%). Predmet prigovora po kreditnim poslovima odnosio se na ugovorne odredbe o promjenljivosti nominalne kamatne stope i postupanja finansijskih organizacija prilikom obračuna i izmjena ugovorenih kamatnih stopa u toku trajanja ugovornog odnosa, razloge naknadnih potraživanja finansijskih organizacija, klasifikaciju kredita, pravilnost obračuna zatezних kamata i drugo.

Ostali prigovori i obavještenja odnosili su se na: depozitne poslove, nepravilnosti vođenja i evidentiranja salda i isplata, naknadna potraživanja banke, promjenu vrste naknada u poslovima međunarodnog platnog prometa, korišćenje elektronskih instrumenata plaćanja, te sporne odnose ili pitanja koja se odnose na prava korisnika u sudskom izvršnom postupku radi prinudnog ostvarenja potraživanja finansijskih organizacija.

Pored navedenog broja prigovora, Ombudsman je primio i 130 upita, molbi ili zahtjeva (putem redovne i elektronske pošte, telefonskih poziva i neposrednog prijema stranaka) za davanje obrazloženja u vezi sa pravima i obavezama korisnika finansijskih usluga i finansijskim proizvodima, te primjenom normi materijalnog prava radi zaštite korisnika finansijskih usluga, na koje su dati obrazloženi odgovori, uputstva ili mišljenja.

Ombudsman je od decembra 2012. godine član International Network of Financial Services Ombudsman Schemes (INFO Network), koji okuplja ombudsmane u oblasti finansijskih usluga iz 40 zemalja i druga tijela i strukture.

3. Stanje finansijskog sektora u 2014. godini

Finansijski sektor Republike Srpske čine banke, mikrokreditne organizacije, lizing društva, društva za osiguranje, investicioni fondovi i drugi učesnici tržišta kapitala.

Tabela 4- Struktura aktive finansijskog sektora- uporedni pregled za 2013. i 2014. godinu

Dijelovi sektora finansijskih usluga (finansijske institucije)	31.12.2013.		31.12.2014.		Indeks 2014/2013
	Aktiva (u 000 KM)	Udio (u %)	Aktiva (u 000 KM)	Udio (u %)	
banke	6.618.600	88,5	6.656.361	88,6	101

investicioni fondovi	328.414	4,4	294.173	3,9	90
društva za osiguranje	320.900	4,3	353.544	4,7	110
mikrokreditne organizacije	193.665	2,6	194.448	2,6	100
lizing društva	19.200	0,2	13.600	0,2	71
UKUPNO	7.480.595	100	7.512.126	100	100

Izvor: Nadzorni organi

Na finansijskom tržištu Republike Srpske i dalje dominira bankarski sektor čije je učešće povećano za 0,1 procentni poen i iznosi 88,6% u aktivni finansijskog sektora. Učešće društava za osiguranje povećano je za 0,4 procentna poena, dok je učešće investicionih fondova smanjeno za 0,5 procentnih poena. Učešće mikrokreditnih organizacija i lizing društava zadržano je na prošlogodišnjem nivou.

Iako je regulatorni okvir za osnivanje i poslovanje dobrovoljnih penzijskih fondova i društava za upravljanje stvoren je još 2009. godine donošenjem Zakona o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima²⁸, u Republici Srpskoj nije osnovan nijedan dobrovoljni penzijski fond.

3.1. Bankarski sektor

U Republici Srpskoj je smanjen broj banaka zbog oduzimanja dozvole za rad „Bobar banci“ a.d. Bijeljina i sa 31.12.2014. godine posluje 9 banaka, sa većinskim privatnim kapitalom, uz dominaciju učešća stranog privatnog kapitala.

3.1.1. Osnovni pokazatelji

Bilansni nivo bankarskog sektora sastoji se od bilansne aktive u iznosu od 6.656 miliona KM (rast od 1%) i vanbilansne aktive u iznosu od 931,9 miliona KM (rast od 5%). Likvidnost bankarskog sektora je na zadovoljavajućem nivou, uz porast novčanih sredstava od 14%.

Tabela 5- Osnovni pokazatelji bankarskog sektora- uporedni pregled za 2013. i 2014. godinu

R. br	OPIS	31.12.2013.	31.12.2014.	Indeks 2014/2013
1.	broj banaka	10	9	90
2.	zaposleni	3.306	3.213	97
3.	broj organizacionih dijelova	387	328	85
4.	bilansna aktiva (u 000 KM)	6.618.600	6.656.361	101
5.	bilansna aktiva/BDP²⁹ (%)	75,5	75,4	-
6.	ukupni kapital (u 000 KM)	856.314	853.760	100
7.	ukupni depoziti (u 000 KM)	4.637.044	4.763.069	103
7.1.	depoziti privrede	988.397	1.039.447	105
7.2.	depoziti građana	2.216.513	2.380.729	107
7.3.	depoziti vladinih institucija	444.836	449.618	101
8.	ukupni depoziti/BDP (%)	53	54	-
9.	ukupni krediti banaka iz RS (u 000 KM)	4.875.622	4.732.888	97
9.1.	kreditu privredi	2.314.688	2.012.161	87
9.2.	kreditu građanima	1.805.405	1.914.817	106
9.3.	kreditu Vladi i Vladinim institucijama	675.378	765.563	113
10.	ukupni krediti /BDP (%)	55,6	53,6	-

²⁸ “Službeni glasnik Republike Srpske, broj 13/09;

²⁹ Bruto domaći proizvod za 2013. godinu iznosi 8.761 miliona KM (Izvor: Republički zavod za statistiku Republike Srpske). Nominalni BDP u 2014. godini je 8.831 miliona KM (Izvor: Republički zavod za statistiku RS- procjena na osnovu sva četiri kvartala u 2014. godini).

11.	ukupna kreditna zaduženost građana - kod banaka iz RS i filijala iz FBiH (u 000 KM)	2.232.038	2.374.313	106
12.	HHI indeks koncentracije (aktiva)	1.498	1.601	107

Izvor: Agencija za bankarstvo RS

Ukupni depoziti krajem 2014. godine imaju stopu rasta od 3% i u strukturi pasive učestvuju sa 71%. Depoziti građana su porasli za 7% i u strukturi ukupnih depozita povećali su svoje učešće sa 48% na 50%.

Ukupni krediti su smanjeni za 3% zbog prodaje i bilansnog isknjižavanja nekvalitetnih kredita jedne banke, kao i izuzimanja kredita banke kojoj je oduzeta dozvola za rad.

I pored smanjenja ukupnih kredita, dospjela potraživanja i dalje imaju trend rasta sa stopom rasta od 7% u odnosu na 2013. godinu i učešćem od 9,70% u ukupnim kreditima, u kojima najveći rast bilježe dospjela potraživanja građana i privrede, što je pokazatelj daljeg pogoršanja naplativosti kredita i problema koji imaju dužnici banaka u servisiranju svojih obaveza.

Nekvalitetni krediti su manji za 14% u odnosu na kraj 2013. godine uglavnom zbog bilansnog isknjižavanja nekvalitetnih kredita jedne banke i oduzimanja dozvole za rad jedne banke, što je dovelo do poboljšanja stope pokrivenosti ovih kredita rezervama za potencijalne gubitke. Međutim, njihovo učešće u ukupnim kreditima je i dalje na relativno visokom nivou (14,35%) i zahtijeva aktivan pristup svih banaka na rješavanju ovog problema i koordiniranu aktivnost nadležnih organa.

Neto štednja građana, dobijena kao razlika štednje građana i kredita datih građanima, značajno je smanjena u odnosu na kraj prošle godine (14%), ali je i dalje negativna i iznosi 101,7 miliona KM, kao rezultat većeg iznosa odobrenih kredita u odnosu na štednju građana.

Zaduženje građana, kod banaka sa sjedištem u Republici Srpskoj i filijala banaka iz Federacije BiH, iznosi 2.374,31 miliona KM i povećano je za 6%. Ukupno zaduženje građana kod banaka, mikrokreditnih organizacija i lizing društava koje posluju u Republici Srpskoj iznosi 2.594,7 miliona KM, a prosječna zaduženost po glavi stanovnika Republike Srpske iznosi 1.955 KM i povećana je za 105 KM u odnosu kraj 2013. godine.

Prosječna stopa adekvatnosti kapitala, izračunata kao odnos neto kapitala i ukupno ponderisanog rizika, iznosi 16,92% i manja je za 0,5 procentnih poena u odnosu na kraj 2013. godine, zbog većeg pada neto kapitala (6%) u odnosu na pad ukupno ponderisanog rizika (3%).

3.1.2. Bilans uspjeha bankarskog sektora

Na nivou ukupnog bankarskog sektora ostvarena je neto dobit u iznosu od 28,1 milion KM. Osam banaka ostvarilo je neto dobit u iznosu od 49,7 miliona KM, a jedna banka je poslovala sa gubitkom u iznosu od 21,6 miliona KM, tako da je profitabilnost bankarskog sektora poboljšana u odnosu na 2013. godinu, kada je ostvaren neto gubitak u iznosu od 35,9 miliona KM.

Tabela 6- Skraćeni bilans uspjeha bankarskog sektora, uporedni pregled 2013. i 2014. godinu (u 000 KM)

OPIS	2013.		2014.		Indeks 2014/2013
	ukupno	učešće (%)	ukupno	učešće (%)	
1. Prihodi od kamata i sl. prihodi					
a) prihodi od kamata i sl. prihodi	345.664	71	331.814	70	96
b) operativni prihodi	138.325	29	141.244	30	102
2. PRIHODI (1.a + 1.b)	483.989	100	473.058	100	98
3. RASHODI					
a) rashodi po kamatama i sl. rashodi	134.900	26	129.060	29	96

b) poslovni i direktni rashodi	142.572	28	91.989	21	65
v) operativni rashodi	236.324	46	217.004	50	92
4. UKUPNI RASHODI (3.a+3.b+3.v)	513.796	100	438.053	100	85
UKUPNI PRIHODI – RASHODI (2-4)	- 29.807		35.005		
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	50.593		56.383		111
GUBITAK	80.400		21.378		27
POREZI	8.176		7.159		88
dobit po osnovu povećanja odloženih poreskih sredstava i smanjenja odloženih poreskih obaveza	2.344		493		21
gubitak po osnovu smanjenja odloženih poreskih sredstava i povećanja odloženih poreskih obaveza	252		214		85
NETO DOBIT/GUBITAK	-35.891		28.125		

Izvor: Agencija za bankarstvo RS

Koeficijenti profitabilnosti bankarskog sektora **pokazuju poboljšanje** u odnosu na kraj 2013. godine, kada su imali negativan predznak, i iznose:

- **povrat na aktivu (ROAA)³⁰ je 0,42%,**
- **povrat na kapital (ROAE)³¹ je 3,39%.**

Navedeni pokazatelji ukazuju na znatno bolju profitabilnost bankarskog sektora, za razliku od sektora osiguranja koji je u izvještajnom periodu ostvario negativne koeficijente profitabilnosti (ROAA -1,2 %, ROAE -3,5%).

3.1.3. Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope banaka

Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope računaju se na novoodobrene kredite, odnosno primljene depozite u izvještajnom mjesecu. Efektivna kamatna stopa je tržišna cijena bankarskih proizvoda, odnosno usluga. Prosječne ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope po kreditima za 2013. i 2014. godinu date su u nastavku.

Tabela 7- Ponderisane NKS i EKS na kredite u RS- uporedni pregled 2013. i 2014. godinu

R. br.	OPIS	PROSJEČNE PONDERISANE KAMATNE STOPE (U %)							
		I – XII 2013.				I – XII 2014.			
		Banke RS		jed. banaka iz FBiH		Banke RS		jed. banaka iz FBiH	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1.	ponderisane kam. stope na kratkoročne kredite	6,85	7,64	5,42	5,91	6,22	7,22	5,77	6,37
1.1.	privredi	7,53	8,41	6,20	6,64	6,91	8,22	5,63	5,94
1.2.	stanovništvu	9,09	13,00	9,85	17,14	9,79	13,74	9,84	17,34
2.	ponderisane kam. stope na dugoročne kredite	7,45	8,33	8,41	11,14	7,26	8,26	7,76	10,55
2.1.	privredi	7,36	7,97	6,73	7,27	7,11	7,72	6,51	7,09
2.2.	stanovništvu	7,64	8,94	8,87	12,20	7,72	9,18	8,08	11,45
2.2.1.	stambeni krediti	5,84	6,59	6,77	7,56	5,47	6,21	6,35	7,08
3.	ukupno ponderisane kam. stope	7,14	7,97	7,05	8,75	6,77	7,77	7,04	9,03

Izvor: Agencija za bankarstvo RS

NKS- nominalna kamatna stopa, EKS- efektivna kamatna stopa

³⁰ Odnos neto dobiti i prosječne neto aktive.

³¹ Odnos neto dobiti i prosječnog ukupnog kapitala.

U izvještajnom periodu prisutno je smanjenje prosječne ukupne ponderisane nominalne kamatne stope na kredite banaka za 0,37 procentnih poena, dok je prosječna ukupna ponderisana efektivna kamatna stopa na kredite banaka manja za 0,2 procentna poena.

Prosječna ukupna ponderisana nominalna kamatna stopa na depozite, kao i prosječna ukupna ponderisana efektivna kamatna stopa, smanjene su za 0,46 procentnih poena, što ukazuje na značajnije smanjenje kamatnih stopa koje banke plaćaju na depozite.

Prosječna kamatna marža banaka, dobijena kao razlika između prosječne ponderisane efektivne kamatne stope na kredite (7,77%) i prosječne ponderisane efektivne kamatne stope na oročene depozite (2,49%), porasla je u odnosu na 2013. godinu i iznosi 5,28 procentnih poena.

3.2. Mikrokreditne organizacije

U Republici Srpskoj sa 31.12.2014. godine posluje 6 MKO (3 mikrokreditna društva i 3 mikrokreditne fondacije), kao i 106 organizacionih dijelova MKO u okviru 8 MKF čije je sjedište u Federaciji BiH. Nad MKD Sinergijaplus d.o.o. Banja Luka u toku je stečajni postupak koji provodi sud.

U martu 2014. godine izdata je dozvola za rad jednoj novoj MKO, a oduzeta dozvola jednoj postojećoj MKO, tako da je u posmatranom periodu broj MKO ostao nepromijenjen.

3.2.1. Osnovni pokazatelji

Tabela 8- Osnovni pokazatelji MKO RS- uporedni pregled za 2013. i 2014. godinu

R. br.	OPIS	31.12.2013.	31.12.2014.	Indeks 2014/2013
1.	broj MKO	6	6	100
2.	zaposleni	297	305	103
3.	bilansna aktiva (u 000 KM)	193.665	194.448	100
4.	bilansna aktiva/BDP (%)	2,2	2,2	-
5.	ukupni kapital (u 000 KM)	66.068	69.427	105
6.	ukupni krediti MKO iz RS (u 000 KM)	153.327	153.892	100
6.1.	kreditni privredi	4.654	2.504	54
6.2.	kreditni stanovništvu	148.673	151.388	102
7.	ukupni krediti MKO iz RS i filijala iz FBiH plasirani stanovništvu RS (u 000 KM)	214.143	214.192	100

Izvor: Agencija za bankarstvo RS

Ukupni krediti koje su plasirale MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj iznose 153,9 miliona KM ili 79% ukupne aktive i približno su na nivou 2013. godine. Organizacioni dijelovi MKO sa sjedištem u Federaciji BiH, a koji posluju u Republici Srpskoj, plasirali su ukupno 119,3 miliona KM sa padom od 3% u odnosu na 2013. godinu.

Prema ročnoj strukturi kredita dominantno je učešće dugoročnih kredita na koje se odnosi 127,6 miliona KM ili 83%, a kratkoročni krediti (sa dospelim potraživanjima) iznose 26,3 miliona KM ili 17% od ukupnih kredita. Dospjela potraživanja su na umjerenom nivou i iznose 0,7 miliona KM ili 0,5% od ukupnih kredita MKO i uglavnom se odnose na kredite fizičkim licima.

Prema sektorskoj strukturi 98% ukupnih kredita plasirano je fizičkim licima, uključujući i preduzetnike, sa stopom rasta od 2%, dok su krediti pravnim licima manji za 46% i u ukupnim kreditima učestvuju svega 2%. Krediti fizičkim licima se najvećim dijelom odnose na kredite namijenjene za poljoprivredu (43%), dok se krediti pravnim licima uglavnom odnose na trgovinu i uslužne djelatnosti (65%).

3.2.2. Bilans uspjeha MKO

Tabela 9- Skraćeni bilans uspjeha MKO RS- uporedni pregled za 2013. i 2014. godinu

OPIS	2013.				2014.				Indeks 2014/2013
	MKD	MKF	ukupno	učešće (%)	MKD	MKF	ukupno	učešće (%)	
1. Prihodi od kamata i sl. prihodi									
a) prihodi od kamata i slični prihodi	25.510	149	25.659	96	25.695	168	25.863	98	101
b) operativni prihodi	1.003	2	1.005	4	408	26	434	2	43
2.UKUPNI PRIHODI (1.a+1.b)	26.513	151	26.664	100	26.103	194	26.297	100	99
3. RASHODI									
a) rashodi po kamatama i sl. rashodi	6.751	8	6.759	32	7.236	21	7.257	32	107
b) operativni rashodi	14.323	139	14.462	68	14.438	167	14.605	65	101
v) tr. rezervisanja za kred. i dr. gubitke	34	30	64	0	721	6	727	3	1.136
4. UKUPNI RASHODI (3.a+3.b+3.v)	21.108	177	21.285	100	22.395	194	22.589	100	106
5.VANREDNI PRIHODI	398	6	404		510	14	524		
6.VANREDNI RASHODI	335	0	335		122	10	132		
UKUPNI PRIHODI – RASHODI (2+5-4-6)	5.468	-20	5.448		4.096	4	4.100		
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	5.468		5.468		4.096		4.096		
VIŠAK/MANJAK PRIHODA NAD RASHODIMA		-20	-20			4	4		
POREZI	651		651		638		638		
NETO DOBIT/GUBITAK	4.817	0	4.817		3.458	0	3.458		
VIŠAK/MANJAK PRIHODA NAD RASHODIMA		-20	-20			4	4		
UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT	4.817	-20	4.797		3.458	4	3.462		

Izvor: Agencija za bankarstvo RS

Na nivou mikrokreditnog sektora sa 31.12.2014. godine ostvaren je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 3,46 miliona KM (sva tri MKD ostvarila su neto dobitak, jedna MKF ima manjak prihoda nad rashodima u iznosu od 13 hiljada KM, a dvije MKF višak prihoda nad rashodima u iznosu od 17 hiljada KM).

3.2.3. Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope MKO

Efektivna kamatna stopa na mikrokredite je tržišna cijena tih kredita. Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope računaju se na novoodobrene kredite u izvještajnom mjesecu.

Prosječne ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope MKO iz Republike Srpske i poslovnih jedinica MKO iz Federacije BiH date su u narednom tabelarnom pregledu:

Tabela 10- Ponderisane NKS i EKS MKO u RS- uporedni pregled za 2013. i 2014. godinu

R. br.	OPIS	PROSJEČNE PONDERISANE KAMATNE STOPE (U %)							
		I – XII 2013.				I – XII 2014.			
		MKO RS		jed. MKO iz FBiH		MKO RS		jed. MKO iz FBiH	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1.	ponderisane kam. stope na kratkoročne kredite	19,34	24,22	22,51	29,45	18,40	24,25	21,62	30,07
2.	ponderisane kam. stope na dugoročne kredite	17,02	19,96	21,96	25,69	15,42	19,32	20,10	23,69
3.	ukupno ponderisane kam. stope	17,77	21,33	22,08	26,50	16,44	21,00	20,38	24,87

Izvor: Agencija za bankarstvo RS

NKS- nominalna kamatna stopa, EKS- efektivna kamatna stopa

Iz navedenog prikaza proizlazi da su MKO iz Republike Srpske u posmatranom periodu smanjile ukupnu prosječnu ponderisanu efektivnu kamatnu stopu na kredite za 0,33 procentnih poena, ali je ista i dalje znatno veća od kamatne stope u bankarskom sektoru.

U istom periodu jedinice MKO iz Federacije BiH su smanjile ukupnu prosječnu ponderisanu efektivnu kamatnu stopu, ali su i dalje zadržale znatno više kamatne stope od MKO iz Republike Srpske.

3.3. Davaoci lizinga

U Republici Srpskoj sa 31.12.2014. godine posluje 1 davalac lizinga sa sjedištem u Republici Srpskoj i 4 poslovne jedinice koje su u sastavu 4 društava za poslove lizinga sa sjedištem u Federaciji BiH.

3.3.1. Osnovni pokazatelji

Tabela 11- osnovni pokazatelji DL RS- uporedni pregled za 2013. i 2014. godinu

R. br	OPIS	31.12.2013.	31.12.2014.	INDEKS
1.	Broj davalaca lizinga	2	1	50
2.	Zaposleni	20	14	70
3.	Bilansna aktiva (u 000 KM)	19.200	13.600	71
4.	Bilansna aktiva/BDP	0,2	0,2	-
5.	Osnovni kapital (u 000 KM)	5.862	1.580	27
6.	Ukupni plasmani DL iz RS (u 000 KM)	16.888	12.188	72
6.1.	- finansijski lizing	16.887	12.187	72
6.2.	- operativni lizing	1	1	100
7.	Ukupni plasmani DL iz RS i filijala DL iz FBiH plasirani stanovništvu RS (u 000 KM)	9.097	6.184	68

Izvor: Agencija za bankarstvo RS

Ukupan bilansni nivo davaoca lizinga sa sjedištem u Republici Srpskoj sa 31.12.2014. godine iznosi 13,6 miliona KM i ima stopu pada od 29% u odnosu na prethodnu godinu. Osnovni kapital iznosi 1,58 milion KM, ali zbog evidentiranog gubitka tekućeg perioda u iznosu od 1,19 miliona KM, ukupan kapital davaoca lizinga iznosi 389 hiljada KM.

Ukupna potraživanja davaoca lizinga sa sjedištem u Republici Srpskoj iznose 12,2 miliona KM i manja su za 28%, dok potraživanja poslovnih jedinica davalaca lizinga čije je sjedište u Federaciji BiH iznose 68,5 miliona KM.

Sa 31.12.2014. godine davalac lizinga iz Republike Srpske ostvario je negativan finansijski rezultat u iznosu od 1,19 miliona KM.

3.4. Sektor osiguranja

Na tržištu osiguranja Republike Srpske u 2014. godini poslovalo je 12 društava za osiguranje, od kojih 9 obavlja djelatnost neživotnog osiguranja, dok su 3 društva registrovana kao kompozitna društva (sa dozvolom za obavljanje djelatnosti životnog i neživotnog osiguranja). Na području Republike Srpske poslovalo je i 11 filijala društva za osiguranje iz FBiH, dok je 7 društva iz Republike Srpske poslovalo putem filijala u FBiH.

3.4.1. Osnovni pokazatelji

Tabela 12- osnovni pokazatelji za sektor osiguranja RS po godinama

r. br.	opis	31.12.2012. g.	31.12.2013. g.	31.12.2014. g.	indeks 2014/13
1.	broj društava za osiguranje	11	12	12	-
2.	bilansna aktiva (u KM)	294.833.933	320.900.307	353.543.711	110,2
3.	bilansna aktiva/BDP ³²	3,43 %	3,66 %	4,0 %	-
4.	kapital (u KM)	118.763.654	126.676.623	101.368.771	80,0
5.	zaposleni	1.194	1172	1234	105,3
6.	premija (u KM)	153.097.896	158.998.841	171.123.293	107,6
7.	premija/broj stanovnika ³³	107,11 KM (72,37\$)	111,53 KM (77,37\$)	120,04 KM (74,63\$)	107,6
8.	premija/BDP	1,76 %	1,83 %	1,94 %	-
9.	životno osiguranje/ukupna premija	11,82 %	14,61 %	15,79 %	-
10.	životno osiguranje/broj stanovnika	12,66 KM	16,29 KM	18,95 KM	116,36
11	ukupno isplaćene štete i obaveze iz osiguranja (u KM)	42.596.797	46.708.538	73.273.441	156,9
12.	HHI indeks koncentracije	1.196	1.064	1.018	-

Izvor: Agencija za osiguranje RS

Sektor osiguranja ostvario je povećanje bilansne sume (10,2%), dok je na poziciji vanbilansne sume došlo do povećanja za 236,5% u odnosu na prethodnu godinu, i to usljed knjiženja potencijalnih obaveza po osnovu datih garancija za obezbjeđenje izvršenja obaveza trećih lica kod četiri društva za osiguranje.

Bazični kapital društava za osiguranje na nivou sektora u 2014. godini iznosio je 77,6 miliona KM i veći je od garantnog fonda za 29,4%. Na nivou sektora bazični kapital za neživotna osiguranja veći je od garantnog fonda propisanog zakonom za 27,6%, a za životna osiguranja za 39,6%.

Raspoloživi kapital društava za osiguranje, utvrđen u svrhu iskazivanja ispunjavanja zahtjeva adekvatnosti kapitala, smanjen je za 36,5% u odnosu na prethodnu godinu. Na nivou sektora, manjak raspoloživog kapitala u odnosu na minimalni garantni fond iskazan je u iznosu od 1,49 miliona KM (5,05 miliona KM manjka u neživotnom osiguranju i 3,56 miliona KM viška u životnom osiguranju).

³² Nominalni BDP u 2014. god. je 8.831 miliona KM (Izvor: Republički zavod za statistiku RS- procjena na osnovu sva četiri kvartala u 2014. godini);

³³ Broj stanovnika u Republici Srpskoj u 2013. god. iznosi 1.425.549 (izvor: Republički zavod za statistiku RS- procjena). Premija osiguranja po broju stanovnika (pokazatelj gustoće osiguranja) u Srbiji iznosi 104,0 \$, u Hrvatskoj 372,0 \$, u Sloveniji 1.309,0 \$, u Austriji 2.604,0 \$. S obzirom da u vrijeme izrade ovog Izvještaja nije bila dostupna komparativna statistika za 2014. god, navedeni podaci su za 2013. god. (izvor: Statistika tržišta osiguranja u BiH, Republički zavod za statistiku RS, Federalni zavod za statistiku, Swiss RE);

Premija osiguranja ostvarena na tržištu Republike Srpske povećana je za 7,62%, pri čemu je neživotno osiguranje ostvarilo porast za 6,14%, a životno osiguranje porast za 16,3%. Međutim, u posljednje tri godine pozitivni trendovi rasta i promjene strukture premije su usporeni, i to prvenstveno zbog nepovoljnih kretanja u realnom i finansijskom sektoru, kako u okruženju, tako i u Republici Srpskoj.

Učešće obaveznog osiguranja od autoodgovornosti i dalje dominira u ukupno obračunatoj premiji sa 64,0% (u 2013. godini učešće je iznosilo 65,9%). Nelojalna konkurencija u ovoj vrsti osiguranja doprinijela je porastu troškova sprovođenja osiguranja, a što negativno utiče na finansijski položaj pojedinih društava za osiguranje. U cilju prevazilaženja navedenih problema i stabilizacije ovog tržišta, Nacrtom zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju predložen je model postepene deregulacije i liberalizacije cijena osiguranja od autoodgovornosti.

U izvještajnom periodu ostvareno je značajno povećanje isplaćenih odštetnih zahtjeva, i to za 56,9% u odnosu na prethodnu godinu. Najznačajniji uzrok povećanja isplaćenih obaveza iz osiguranja kod neživotnih osiguranja su katastrofalne poplave koje su se desile u 2014. godini, dok je kod životnih osiguranja povećan broj otkupa polisa osiguranja. Na dan 31.12.2014. godine, bilo je prijavljeno ukupno 611 odštetnih zahtjeva uzrokovanih poplavom, od čega je riješeno 596 zahtjeva. Od ukupno riješenih odštetnih zahtjeva, isplaćeno je 99,9%. U odnosu na ukupno isplaćene obaveze iz neživotnog osiguranja na tržištu osiguranja Republike Srpske, a koje iznose 76,7 miliona KM, štete uzrokovane poplavama iznose 24,7 miliona KM ili 32,3%, pri čemu dominiraju štete na imovini.

Sa stanjem na dan 31.12.2014. godine, ratio šteta povećan je na 78,4% (u 2013. godini iznosio je 38,2%), a što je direktna posljedica šteta prouzrokovanih katastrofalnim poplavama. S obzirom da je za sve štete obezbijedeno inostrano reosiguravajuće pokriće, ne očekuje se negativan efekat na profitabilnost, kako sektora, tako i pojedinačnih društava.

3.4.2. Bilans uspjeha sektora osiguranja

Tabela 13- Bilans uspjeha za sva društva za osiguranje iz RS za 2013. i 2014. godinu (u KM)

POZICIJA	31.12.2013.		31.12.2014.		INDEKS
	iznos	udio (%)	iznos	udio (%)	
A. POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
I - Poslovni prihodi (1+2+3+4+5+6)	157.959.431	89,6	227.733.245	92,9	144,2
1. Prihodi od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja	13.169.184		15.262.928		115,9
2. Prihodi od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija neživotnih osiguranja	124.791.260		134.089.032		107,5
3. Prihodi po osnovu učešća saosiguranja i reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja	4.668.267		26.103.956		559,2
4. Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja	5.504.935		42.468.605		771,5
5. Prihodi od povrata poreskih i drugih dažbina i prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl.	95.990		283.425		295,3
6. Drugi poslovni prihodi	9.729.795		9.525.299		97,9
II - Poslovni rashodi (1+2)	147.172.424	91,9	217.242.311		147,6
1. Funkcionalni rashodi (1.1.+1.2.+1.3.)	84.256.730		148.696.435		176,5
1.1. Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose	12.862.787		12.240.738		95,2
1.2. Naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja	3.222.566		5.057.845		157,0
1.3. Naknade šteta i ostale naknade neživotnih	68.171.377		131.397.852		192,7

osiguranja					
2. Troškovi sprovođenja osiguranja	62.915.694		68.545.876		108,9
III - Poslovni dobitak/gubitak (I-II)	10.787.007		10.490.933		97,3
B. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
I - Finansijski prihodi	9.155.109	5,2%	9.863.842	4,0	107,7
II - Finansijski rashodi	1.077.773	0,7%	690.714	0,3	64,1
III - Finansijski dobitak/gubitak (I-II)	8.077.336		9.173.128		113,6
AB - Dobitak/gubitak redovne aktivnosti (AIII+BIII)	18.864.343		19.664.061		104,2
V. OSTALI PRIHODI I RASHODI					
I - Ostali prihodi	6.717.071	3,8%	4.098.316	1,7	61,0
II - Ostali rashodi	10.982.355	6,9%	22.285.666	9,0	202,9
III - Dobitak/gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (I-II)	-4.265.284		-18.187.350		426,4
G. PRIHODI I RASHODI OD USKLADIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE					
I - Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine	1.277.453	0,7%	1.602.783	0,7	125,5
II - Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine	828.378	0,5%	6.226.386	2,5	751,6
III - Dobitak/gubitak po osnovu usklađivanja vrijednosti imovine (I-II)	449.075		-4.624.603		
D. PRIHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA					
	252.607	0,1%	61.473	0,0	24,3
D I- RASHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA					
	20.602	0,0%	71.650	0,0	347,8
Đ. DOBITAK /GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AB+VIII+ GIII+D-D1)	15.280.139		-3.157.069		
E. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT	2.379.419		2.173.729		91,4
Ž. ODLOŽENI PORESKI PRIHODI			1.339.630	0,5	
Z. NETO DOBITAK /NETO GUBITAK PERIODA (Đ-E+Ž)=(Z 1-Z 2)	12.900.720		-3.991.168		
1. Neto dobitak tekuće godine	18.738.215		17.771.237		94,8
2. Neto gubitak tekuće godine	5.837.495		21.762.405		372,8
I. OSTALI DOBICI I GUBICI U PERIODU					
I - Dobici utvrđeni direktno u kapitalu	896.619	0,5%	346.462	0,1	38,6
II - Gubici utvrđeni direktno u kapitalu	21.999	0,0%	783.273	0,3	3560,5
III - Porez na dobitak koji se odnosi na ostale dobitke i gubitke	53.163		35.995	0,0	67,7
J. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (Z+II-III-III)	13.722.177		-4.391.958		
K. UKUPNI PRIHODI I DOBICI (AI+BI+ VI+GI+D+Ž+II)	176.258.290	100,0%	245.045.749	100,0	139,0
L. UKUPNI RASHODI I GUBICI (AII+BII+VII+GII+DI+III+III)	160.156.964	100,0%	247.264.005	100,0	154,4
Lj. UKUPAN BRUTO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (K-L)	16.101.596		-2.218.256		
M. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT (E)	2.379.419		2.173.729		91,4
N. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (Lj-M)=J	13.722.177		-4.391.985		

Izvor: Agencija za osiguranje RS

Tabela 14- pokazatelji rentabilnosti imovine i rentabilnosti vlastitih sredstava

R. br.	OPIS	2013.	2014.
1.	Povrat na aktivu (ROA)	4,2	-1,2
2.	Povrat na ukupni kapital (ROE)	10,6	-3,5

Izvor: Agencija za osiguranje RS

Po prvi put od 2006. godine, od kada se zvanično i sistematski prati statistika osiguranja, neto rezultat na nivou sektora, bio je gubitak u iznosu od 3,9 miliona KM, pri čemu je osam društava za osiguranje ostvarilo neto dobit, dok su četiri društava iskazala neto gubitak. Kao posljedica navedenog, ostvaren je i negativan prinos na aktivu (ROA) od 1,2%, te negativan prinos na kapital (ROE) od 3,5%.

3.4.3. Pregled ostalih učesnika na tržištu osiguranja

Pored društava za osiguranje i filijala društava iz FBiH posebnu ulogu na tržištu osiguranja Republike Srpske imaju i ostali učesnici koji su sa njima direktno povezani, čiji se pregled daje u nastavku.

Tabela 15- ostali učesnici na tržištu osiguranja

R. br.	OPIS	31.12.2013.	31.12.2014.
1.	Zastupnici – fizička lica	134	144
2.	Zastupnici – preduzetničke radnje	20	27
3.	Društva za zastupanje iz RS	7	8
4.	Filijale društava za zastupanje iz FBiH	4	5
5.	Brokери – fizička lica	58	85
6.	Brokери – pravna lica iz RS	3	6
7.	Brokери – pravna lica (filijale iz FBiH)	2	1
8.	Ovlašćeni aktuari	28	31

Izvor: Agencija za osiguranje RS

Agencija za osiguranje RS je organizovala edukaciju i održala ispitni rok za polaganje stručnog ispita za provjeru stručnog znanja, potrebnog za dobijanje ovlaštenja za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju. Stručni ispit je položilo 163 kandidata.

Na internet stranici Agencije za osiguranje RS (www.azors.rs.ba) dostupan je izvod iz registara posrednika u osiguranju.

3.5. Tržište kapitala

3.5.1. Osnovni pokazatelji

Tabela 16- pregled tržišne kapitalizacije HoV sa Banjalučke berze

(u KM)

R.br.	OPIS	31.12.2013.	31.12.2014.	INDEKS
1.	službeno berzansko tržište	2.164.554.671	2.300.399.638	106,3
2.	slobodno tržište	1.706.824.155	1.932.492.946	113,2
3.	Fondovi	141.237.623	130.334.855	92,3
4.	tržište trezorskih zapisa	119.306.626	78.584.643	65,9
5.	UKUPNO:	4.131.923.075	4.441.812.082	107,5

Izvor: Banjalučka berza

Ukupna tržišna kapitalizacija svih hartija od vrijednosti kojima se trguje na Banjalučkoj berzi na dan 31.12.2014. godine iznosila je **4,441 miliona KM**, što je **za 7,5% više** u odnosu na kraj 2013. godine.

Tabela 17- Pregled prometa na Banjalučkoj berzi- uporedni pregled za 2013. i 2014. g.

UKUPAN PROMET	2013. g.	UČEŠĆE (%)	2014. g.	UČEŠĆE (%)	INDEKS
Akcije:	93.836.761	24,97	113.921.678	19,42	121,4
▪ Redovan promet	36.183.852	9,63	82.054.465	13,99	226,7

▪ Blok posao	21.242.652	5,65	20.532.775	3,5	96,7
▪ Preuzimanje	16.048.533	4,27	830.490	0,14	5,2
▪ Aukcija za paket akcija	8.533.224	2,27	4.455.448	0,76	52,2
▪ Javna ponuda	11.828.500	3,15	6.048.500	1,03	51,1
Obveznice:	77.884.632	20,72	280.695.564	47,85	360,4
▪ Redovan promet	77.884.632	20,72	93.192.564	15,89	119,6
▪ Javna ponuda	-	-	187.503.000	31,96	-
Trezorski zapisi:	204.135.118	54,31	191.990.319	32,73	94
▪ Redovni promet	13.248.300	3,52	20.223.994	3,45	152,6
▪ Javna ponuda	190.886.818	50,79	171.766.325	29,28	90
UKUPNO:	375.856.513	100,00	586.607.561	100	156,1

Izvor: Banjalučka berza

Na osnovu podataka iz tabele 17 možemo vidjeti da je **ukupan promet** na Banjalučkoj berzi u 2014. godini ostvaren u iznosu od **586,6 miliona KM**, a što je za **56,1% više** nego u 2013. godini. Gotovo polovinu ukupno ostvarenog prometa (47,85%) činile su obveznice kojima se na primarnom i na sekundarnom tržištu trgovalo u iznosu od 280,7 miliona KM. Značajno je i učešće trezorskih zapisa u ukupno ostvarenom prometu u iznosu od 191,9 miliona KM (32,73%). U posmatranom periodu zabilježeno je i povećanje obima i vrijednosti u redovnom prometu akcijama (126%), a što čini 13,99% ukupno ostvarenog prometa. S druge strane, u ovom izvještajnom periodu došlo je do smanjenja javne ponude akcija za 48,9%, kao i aukcije za pakete akcija za 47,8%.

Prema vrijednosti, ukupno ostvareni promet u 2014. godini nalazi se na drugom mjestu od nastanka tržišta kapitala Republike Srpske (nakon ostvarenog prometa u 2007. godini).

Redovan promet na Banjalučkoj berzi u 2014. godini (izuzimajući blok poslove, prijavljene poslove po osnovu preuzimanja, javne ponude i aukcije za pakete akcija i obveznica) iznosio je **195,4 miliona KM**, što je za **53,53% više** nego u 2013. godini.

Tokom 248 dana redovnog trgovanja zaključene su ukupno 22.502 transakcije, što je za 26,2% manje u odnosu na 2013. godinu. U prosjeku, zaključena je 91 transakcija po danu trgovanja, a prosječna vrijednost pojedinačne transakcije iznosila je 8.686,80 KM. Prosječan redovan dnevni promet u 2014. godini je iznosio 788.190,00 KM, što je za 52,91% više u odnosu na isti period prethodne godine.

Najveći redovan promet ostvaren je hartijama od vrijednosti emitenata koji su uvršteni na slobodnom tržištu (64%), zatim hartijama od vrijednosti uvrštenim na službeno berzansko tržište - lista B (20%), te akcijama zatvorenih investicionih fondova (13%).

U 2014. godini članovi Banjalučke berze su zaključili 21 blok posao, a što je više nego prethodne godine, kada je zaključeno 12 blok poslova. Ukupna vrijednost trgovanja sa blok poslovima iznosila je 20,5 miliona KM, što predstavlja 3,5% ukupnog prometa na Banjalučkoj berzi (3,34% manje nego prethodne godine).

U 2014. godini Banjalučkoj berzi je prijavljeno 10 poslova po osnovu završenih ponuda za preuzimanje u ukupnoj vrijednosti od 830.490,00 KM, što je činilo 0,14% ukupnog prometa. Ostvareno je 6,04 miliona KM prometa kroz dvije **javne ponude akcija**, što je činilo 1,03% ukupno ostvarenog prometa.

Kroz četiri **javne ponude obveznica** ostvareno je 187,5 miliona KM, što je činilo 31,96% ukupno ostvarenog prometa.

U 2014. godini ostvareno je 171,7 miliona KM prometa kroz 11 **javnih ponuda trezorskih zapisa**, što je činilo 29,28% ukupno ostvarenog prometa na Banjalučkoj berzi.

Na Banjalučkoj berzi je u 2014. godini kroz 21 **aukciju za paket akcija** ostvaren promet u vrijednosti od 4,45 miliona KM, što predstavlja 0,76% ukupnog prometa u 2014. godini.

Berzanski indeksi su takođe značajan pokazatelj promjena cijena hartija od vrijednosti koje su predmet berzanske trgovine. Vrijednosti zvaničnih indeksa Banjalučke berze dati su u nastavku.

Tabela 18- Vrijednosti indeksa Banjalučke berze

R.br.	INDEKS	31.12.2013. g.	31.12.2014. g.
1.	BIRS	743,36	721,30
2.	FIRS	1.942,53	1.778,55
3.	ERS 10	652,86	600,24
4.	ORS	1.606,11	1.738,59

Izvor: Banjalučka berza

Berzanski indeks (BIRS) u 2014. godini imao je **pad od 2,97%** i na dan 31.12.2014. godine vrijednost BIRS-a iznosila je **721,30 poena**, a što je manje i od vrijednosti kada je indeks uspostavljen (1. maj 2004. godine sa početnom vrijednošću od 1.000,00 poena). **Najveću vrijednost BIRS** je imao 28. februara (**744,05 poena**), a **najnižu 11. februara (673 poena)**.

Berzanski indeks fondova (FIRS) u 2014. godini imao je **pad od 8,44%** i na dan 31.12.2014. godine vrijednost FIRS-a iznosila je **1.778,55 poena**. Najnižu vrijednost FIRS je imao 26. decembra (1.735,56), a najvišu 17. februara (1.980,48).

Berzanski indeks obveznica Republike Srpske (ORS) u 2014. godini imao je **rast od 8,24%** i na dan 31.12.2014. godine vrijednost ORS-a iznosila je **1.738,59 poena**.

Indeks preduzeća Elektroprivrede Republike Srpske (ERS 10) u 2014. godini imao je **pad od 8,06%** i na dan 31.12.2014. godine vrijednost ERS 10 iznosila je **600,24 poena**.

3.5.2. Učesnici na tržištu kapitala i listirane hartije od vrijednost

Jedan od pokazatelja razvijenosti tržišta kapitala je broj tržišnih učesnika. U narednim tabelama dat je pregled tržišnih učesnika za 2013. i 2014. godinu, kao i listiranih hartija od vrijednosti na Banjalučkoj berzi.

Tabela 19- Pregled ovlašćenih učesnika na tržištu kapitala RS- uporedni pregled za 2013. i 2014. g.

R. br.	Učesnici	2013.	2014.
1.	Emitenti	774	746
2.	Berzanski posrednici	11	9
3.	Društva za upravljanje IF-ovima	12	12
4.	Investicioni fondovi	16	16
4.1.	Zatvoreni IF-ovi	14	14
4.2.	Otvoreni IF-ovi	2	2
5.	Kastodi banke	7	6
6.	Brokeri	22	23
7.	Investicioni savjetnici	2	3
8.	Investicioni menadžeri	37	39

Izvor: Komisija za hartije od vrijednosti RS

Tabela 20- Pregled listiranih HoV na Banjalučkoj berzi- uporedni pregled za 2013. i 2014. g.

R. br.	OPIS	2013. g.		2014. g.	
		trgovanje	suspendovane	trgovanje	suspendovane
1.	službeno berzansko tržište	110	0	102	4
1.1.	- akcije	39	-	34	-
1.2.	- fondovi	14	-	13	-
1.3.	- obveznice	57	-	55	4
2.	slobodno tržište	405	242	303	316
2.1.	- akcije	400	242	296	316
2.2.	- fondovi	-	-	1	-
2.3.	- obveznice	5	-	6	-
3.	trezorski zapisi	4	-	5	-
4.	UKUPNO:	519	242	410	320
5.	UKUPNO:	761		730	

Izvor: Banjalučka berza

Od ukupno 730 listiranih hartija od vrijednosti, u statusu trgovanja bilo je 410, od čega su 344 akcije, 61 obveznica i 5 trezorskih zapisa. Na dan 31.12.2014. godine bilo je suspendovano 320 akcija privrednih društava u postupku stečaja ili likvidacije, odnosno privrednih društava koja nisu u propisanim rokovima dostavila finansijski izvještaj.

U toku 2014. godine uvrštene su dvije akcije, 11 obveznica i devet trezorskih zapisa, dok su delistirane ukupno 53 hartije od vrijednosti.

3.5.3. Investicioni fondovi

U Republici Srpskoj, zaključno sa 31.12.2014. godine, posluje 12 društava za upravljanje investicionim fondovima, koja upravljaju sa 14 zatvorenih investicionih fondova i dva otvorena investiciona fonda.

Ukupna neto vrijednost imovine investicionih fondova u 2014. godini iznosila je 294,1 milion KM i manja je za 10,4% u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 21 - Pregled neto vrijednosti imovine ZIF-ova po akciji

R. br.	Naziv zatvorenog investicionog fonda	neto vrijednost imovine po akciji u KM							promjena vrijednosti (2014/2013)
		31.12. 2008.	31.12. 2009.	31.12. 2010.	31.12. 2011.	31.12. 2012.	31.12. 2013.	31.12. 2014.	
1.	ZIF "BLB-PROFIT" a.d. Banja Luka	5,3	7,3	10,3	9,2	8,4	9,34	9,26	-0,9%
2.	ZIF "BALKAN INVESTMENT FOND" a.d. Banja Luka	6,5	7,0	7,2	7,5	8,1	5,88	5,85	-0,5%
3.	ZIF "AKTIVA INVEST FOND" a.d. Banja Luka	5,7	8,5	11,7	10,4	10,6	10,5	9,59	-4,5%
4.	ZIF "VAUČERSKO INVESTICIONI BIZNIS FOND" a.d. Banja Luka	5,9	7,1	11,1	9,3	8,4	7,25	6,64	- 8,4%
5.	ZIF "UNIOINVEST FOND" a.d. Banja Luka	0,7	0,6	0,7	0,6	0,6	0,61	0,63	3,3%
6.	ZIF "JAHORINA KONSEKO INVEST" a.d. Pale	1,9	2,6	6,3	5,3	4,6	4,41	4,06	-7,9%
7.	ZIF "ZEPTER FOND" a.d. Banja Luka	9,3	13,0	15,9	16,3	16,8	17,10	17,98	5,1%
8.	ZIF "EUROINVESTMENT FOND" a.d. Banja Luka	11,5	18,4	22,8	24,6	22,9	20,52	18,98	-7,5%
9.	ZIF "PRIVREDNIK INVEST" a.d. Banja Luka	4,3	4,4	6,2	5,6	5,6	4,42	4,26	-3,6%
10.	ZIF "INVEST NOVA FOND" a.d. Bijeljina	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,17	0,16	-5,9%
11.	ZIF "BORS INVEST FOND" a.d. Banja Luka	4,7	6,2	9,9	10,3	8,5	6,88	6,58	-4,4%
12.	ZIF "POLARA INVEST FOND" a.d. Banja Luka	6,6	12,7	18,1	15,6	15,0	14,48	12,35	-14,7%
13.	ZIF "VB FOND" a.d. Banja Luka	4,2	6,5	8,8	7,8	6,9	5,48	5,12	-6,6%
14.	ZIF "KRISTAL INVEST FOND" a.d. Banja Luka	10,3	12,4	16,1	14,2	13,4	11,19	10,11	-9,7%

Izvor: Komisija za hartije od vrijednosti RS

Iz tabele 21 vidljivo je da je neto vrijednost imovine po akciji, u odnosu na prethodnu godinu, porasla kod dva zatvorena investiciona fonda (ZIF), dok je kod 12 zatvorenih investicionih fondova došlo do pada neto vrijednosti imovine po akciji. Rast neto vrijednosti imovine u odnosu na 31.12.2013. godine imao je samo ZIF "UNIOINVEST FOND" a.d. Banja Luka (3,3%) i ZIF "ZEPTER FOND" a.d. Banja Luka (5,1%). Najveći pad neto vrijednosti imovine u odnosu na 31.12.2013. godine imali su ZIF "POLARA INVEST FOND" a.d. Banja Luka (-14,7%) i ZIF "KRISTAL INVEST FOND" a.d. Banja Luka (-9,7%).

Naknada za upravljanje koju ostvaruju društva za upravljanje ZIF-ovima, u ovom izvještajnom periodu obračunata je u iznosu od 7,7 miliona KM, a što je za 4,29% manje u odnosu na prethodnu godinu.

Kretanje neto vrijednosti imovine otvorenih investicionih fondova pokazuje naredna tabela.

Tabela 22 - Pregled neto vrijednosti imovine OIF- ova po udjelu

R. br.	Naziv otvorenog investicionog fonda	Neto vrijednost imovine po udjelu u KM							Promjena 2014/2013
		31.12. 2008.	31.12. 2009.	31.12. 2010.	31.12. 2011.	31.12. 2012.	31.12. 2013.	31.12. 2014.	
1.	OIF "KRISTAL KAPITAL"	63,73	65,93	70,2	67,6	69,0	71,3	75,3	5,6%
2.	OIF "MIKROFIN PLUS"	99,61	119,4	124,0	121,1	130,8	141,9	154,5	8,8%

Izvor: Komisija za hartije od vrijednosti RS

Na dan 31.12.2014. godine u oba otvorena investiciona fonda došlo do porasta vrijednosti imovine po udjelu.

Trgovanjem akcijama zatvorenih investicionih fondova, kao posebnim segmentom trgovanja na Banjalučkoj berzi, ostvaren je promet od **14,3 miliona KM** ili **7,36% redovnog berzanskog prometa**, a što je za 19,9% više u odnosu na isti period prethodne godine. Najveća vrijednost prometa ostvarena je akcijama ZIF „ZEPTER FOND“ a.d. Banja Luka u iznosu od 4,5 miliona KM ili 31,9% ukupnog prometa segmenta investicionih fondova.

Kod šest ZIF-ova trgovalo se akcijama ispod 50% od ukupnog broja dana trgovanja. Izdvajaju se ZIF „ZEPTER FOND“ a.d. Banja Luka i ZIF "KRISTAL INVEST FOND" a.d. Banja Luka, čijim akcijama se trgovalo u 83%, odnosno 73% ukupnog broja dana trgovanja. Pored snažnog pada cijena i prometa akcija svih ZIF-ova, kod više od polovine ZIF-ova akcijama se nije trgovalo ni svaki drugi dan. Akcijama ZIF "PRIVREDNIK INVEST" a.d. Banja Luka i ZIF "VAUCERSKO INVESTICIONI BIZNIS FOND" a.d. Banja Luka trgovalo se svaki peti, odnosno treći dan trgovanja na Banjalučkoj berzi, što ukazuje na veoma slabu zainteresovanost investitora za kupovinu ovih akcija.

Redovnim trgovanjem akcijama ZIF-ova, ostvaren je promet od **10,4 miliona KM**, a što čini 5,34% redovnog i 1,78% ukupno ostvarenog prometa na Banjalučkoj berzi.

Ukupna tržišna kapitalizacija fondova na dan 31.12.2014. godine iznosila je **130,3 miliona KM**, što je za **7,7% manje** u odnosu na kraj prethodne godine.

4. Prijedlog mjera i aktivnosti za 2015. godinu

4.1. Izvršenje Plana rada Komiteta za 2014. godinu

Nakon izvještajnog perioda izvršena je analiza Plana rada Komiteta za 2014. godinu, te je utvrđeno da je Komitet u izvještajnom periodu vršio aktivnosti prema navedenom Planu rada, kao i da je preduzimao mjere i aktivnosti u skladu sa aktuelnim pitanjima u tom periodu.

Sve aktivnosti u Planu rada Komiteta za 2014. godinu, koje nisu identifikovane kao izvršene, a koje zahtijevaju sveobuhvatno i kontinuirano praćenje, uključene su u Plan rada Komiteta za 2015. godinu.

4.2. Plan rada Komiteta za 2015. godinu

U cilju izvršavanja Zakonom predviđenih zadataka Komiteta, u nastavku je Plan rada Komiteta za 2015. godinu:

Zakonodavni dio:

1. Razmatranje zakonskih propisa i predlaganje mjera radi jačanja i unapređenja poslovanja i nadzora finansijskih institucija,
2. Aktivnosti na izmjenama i dopunama drugih zakona, a koje će biti uslovljene izradom zakona predviđenih planom rada za 2015. godinu.

Kontinuirane aktivnosti:

1. Razmatranje godišnjih i polugodišnjih izvještaja o stanju u sektoru bankarstva, osiguranja i tržišta hartija od vrijednosti, praćenje stanja u finansijskom sektoru radi identifikovanja potencijalnih problema i blagovremenog preduzimanja mjera,
2. Razmatranje izvještaja o radu svakog nadzornog organa, sa preduzetim mjerama.

Tematski dio:

1. Izrada plana sprovođenja preporuka FSAP-a,
2. Razmatranje mogućnosti i načina uspostavljanja objedinjene supervizije nadzora finansijskog sektora u Republici Srpskoj,
3. Razmatranje realizacije zaključenog Sporazuma o međusobnoj saradnji nadzornih organa, sa posebnim osvrtom na razmjenu podataka i informacija, obavljenim zajedničkim kontrolama i uočenim problemima i slabostima,
4. Razmatranje Plana djelovanja u kriznim situacijama pojedinačnih članica Komiteta u cilju njegovog praćenja i ažuriranja, kao i izrada Plana Komiteta za djelovanje u kriznim situacijama,
5. Razmatranje i priprema informacija za izradu Izvještaja o napretku Bosne i Hercegovine u procesu evropskih integracija,
6. Razmatranje i priprema informacija za sastanke Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju/RPM i Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku/RPM, u okviru Privremenog odbora za stabilizaciju i pridruživanje,
7. Inicijativa za usklađivanje sadržaja i strukture finansijskih izvještaja društava za osiguranje sa Direktivom EU 91/674,
8. Analiza unapređenja nadzora nad radom ovlašćenih procjenjivača i revizora,
9. Analiza objavljivanja finansijskih izvještaja privrednih društava čijim se hartijama od vrijednosti trguje na berzi, odnosno preuzimanja finansijskih izvještaja od Agencije za posredničke, informatičke i finansijske usluge, bez naknade, u cilju objavljivanja istih na internet stranici Banjalučke berze hartija od vrijednosti,
10. Preduzimanje aktivnosti koje doprinose jačanju zaštite prava i interesa korisnika finansijskih usluga i povećanju njihove pismenosti,
11. Aktivnosti na izradi sveobuhvatne strategije finansijskog opismenjavanja javnosti,
12. Preduzimanje aktivnosti u cilju razvijanja svijesti o neophodnosti osiguranja imovine od prirodnih nepogoda, te analiza mogućnosti i način podsticanja tražnje za ovom vrstom osiguranja u Republici Srpskoj.

Edukacija i organizovanje seminara:

1. Saradnja u procesu edukacije i stručnog usavršavanja zaposlenih u pravosuđu, tužilaštvu i Ministarstvu unutrašnjih poslova, a u cilju razvoja i usavršavanja vještina i znanja u primjeni propisa relevantnih za uređenje tržišta hartija od vrijednosti,
2. Nastavak saradnje sa visokoškolskim ustanovama u cilju finansijske edukacije mladih/studenata u Republici Srpskoj,
3. Organizovanje zajedničkih seminara za obveznike u vezi sa primjenom Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.